

Torah from Around the World

De Eeuwige neemt niets weg uit de wereld zonder er iets voor in de plaats te zetten.

Midrasj haGadol

Sjabbat 3 juli / 23 Tammoez 5781, Pinchas, Bemidbar/Numeri 25:10 - 30:1

Tanach blz. 321 - 332

Haftara: Jirmeja 1:1 - 2:3

Tanach blz. 915 - 916.

Vertaler: John Löwenhardt

Commentaar: **Rabbijn Vered L. Harris** is geestelijk leider van Temple B'nai Israel in Oklahoma City.

Oorspronkelijke Engelse tekst: <https://reformjudaism.org/learning/torah-study/torah-commentary/their-fathers-sin-not-their-own>

De zonde van hun vader is niet de hunne

Genealogische websites zijn helemaal 'in' en dat getuigt van onze nieuwsgierigheid naar onze afkomst en de geschiedenis van onze families. Sommigen zoeken genetische informatie om medische redenen, anderen gewoon omdat ze op zoek zijn naar een verbinding met het verleden. Hoe verdienden onze voorouders hun levensonderhoud, waar leefden ze, lijken

we op hen in onze manier van leven? We zien onszelf als een schakel in een ketting van voorouders en dat kan onze nieuwsgierigheid bevredigen en ons leven extra betekenis geven. Het kan ons er ook aan herinneren dat wij het zijn die de ketting met de toekomst verbinden.

Maar wat als we er achter komen dat een voorouder iets vreselijks heeft gedaan? De parasja van deze week leert ons dat de zonden van onze familie ons niet nopen om die weg te volgen.

In Tora lezen we vaak over de stambomen heen. Het is vaak veel aantrekkelijker om sappige verhalen te lezen. Maar zoals namen en droge feiten uit stambomen soms grotere feiten over onze voorouders onthullen, zo bieden de stambomen uit de Tora verborgen schatten voor het begrijpen van de lessen van onze traditie. De genealogie van de parasja van deze week bevat vier kleine woordjes die een rijke betekenis hebben voor ons leven.

Pinchas zegt dat “de zonen van Korach niet stierven”, *oev'nee Korach lo meetoe* (Numeri/Bemidbar 26:11). Om de betekenis van deze woorden te begrijpen moeten we een paar hoofdstukken terug gaan.

In parasja Korach leidde de Leviet Korach een rebellie tegen Mozes en Aaron. Hij maakte de leiders onterechte verwijten, waarop zich de grond onder hem opende en hem, zijn gezin en volgelingen verzwolg (Bemidbar 16:32). De Korach tekst vormt een uitdaging op zichzelf, maar in de parasja van deze week hebben we nog een extra probleem: als Korachs gezin werd verzwolgen, hoe moeten we dan verklaren dat zijn zonen overleefden?

Er zijn tenminste drie mogelijkheden:

1) Misschien werden alleen de deelnemers in de zinloze rebellie gedood en hadden Korachs zonen niet deelgenomen. Dit zou ons leren dat we ‘schuld door associatie’ niet behoren te veronderstellen. De zonen van Korach zouden wel eens een inspiratie kunnen zijn voor kinderen die de door hun ouders veroorzaakte problemen moeten zien te overwinnen, wanneer het gaat om ouders die onterecht en zonder effect tegen de samenleving in opstand zijn gekomen.

2) Misschien hadden de zonen toch wel meegedaan maar beleden zij *tesjoeva* (inkeer) en veranderden ze hun gedrag. In Korach lezen we dat de mensen levend wegzonken in het dodenrijk (Bemidbar 16:33). Het verhaal vertoont gaten die ruimte laten aan een midrasj die stelt dat ze daar berouw toonden en levend naar hun gemeenschap mochten terugkeren. Dit zou ons de kracht van berouw tonen. Zelfs wanneer wij in de diepte van de duisternis vallen, kunnen wij onszelf oprichten door onze overtredingen te erkennen, onze verontschuldiging aan te bieden, te boeten en de verplichting op ons te nemen om ons gedrag te veranderen

3) Misschien overleefden de zonen van Korach, hoewel ze geen berouw hadden getoond van hun deelname in de zinloze rebellie. Eén interpretatie is dat ‘ze de ruziezoekende houding van hun vader voortzetten, zodat er in iedere generatie mensen zijn die er naar streven

verdeeldheid in de gemeenschap te zaaien.’¹ Dit zou ons leren dat sommige gedragingen vastgebakken zijn in ons DNA.

Alle drie mogelijkheden passen in een hedendaags religieus leven. Om te beginnen moeten we ervoor waken dingen te veronderstellen op basis van overeenkomsten. Enerzijds weten we dat de mensen om ons heen ons beïnvloeden. Anderzijds leren we iemands karakter alleen kennen wanneer we die persoon goed leren kennen. We dienen onze samenleving als we ertegen waken een groep te veroordelen vanwege enkele rotte appels. Ga er niet van uit dat Korachs zonen slecht waren, uitsluitend omdat hun vader en zijn vrienden voor hun gedrag werden bestraft.

Ten tweede, wat we ook fout doen, het jodendom leert ons dat *tesjoeva* (inkeer) ons kan verlossen. De nakomelingen van Korach zijn de zangers van Psalmen 42-49. Deze ontroerende verzen gaan over menselijke gevoelens van verloren zijn, vergeten en neerslachtigheid. Ze reageren daarop met de aansporing om “te hopen op God; ik zal God prijzen, mijn immer aanwezige hulp, mijn God” (Psalm 42:12). *Tesjoeva* getuigt van het geloof dat we met eerlijkheid, vasthoudendheid en een relatie met God ons gedrag kunnen veranderen.

Tenslotte, wat nu als slechte keuzes en zinloze rebellie zijn opgenomen in ons DNA? Maimonides, onze 12e eeuwse filosoof, zou zeggen: ‘nou én?’ In zijn *Misjnee Tora* legt hij uit dat ‘elk menselijk wezen een scala aan uiteenlopende morele aanleggen heeft. Tussen de ene morele aanleg en zijn tegenpool liggen allerhande gradaties. Wanneer iemand vindt dat hij neigt tot één van deze extremen, moet hij terugkeren en zich verbeteren, opdat hij samengaat met andere goede mensen; dat is de juiste weg.’² Met andere woorden: we mogen dan wel neigen tot verdeeldheid en opstandigheid, maar we hoeven daar niet aan toe te geven. Het kan heel veel moeite, inzet, doorzettingsvermogen en ondersteuning kosten, maar het is een hoopvolle boodschap voor onze morele ontwikkeling als mens.

1) *Etz Hayim Torah and Commentary*, (NY: Rabbinical Assembly, 2001) p. 921

2) “Laws Relating to Moral Dispositions and Ethical Conduct,” Isadore Twersky, ed., *A Maimonides Reader*, (Springfield, NJ: Behrman House, 1972), pp. 51-52